Un discurs despre iubire
Sfântul Grigore Teologul

Sursa: Apologetică (Despre preoție) tradusă de Th. Kastanas, publicată de Parohie. Extrase
din revista „Synaxi”, vol. 42, 1992 .

Republicat de pe: http://proskynitis.blogspot.com/2010/01/blog-post_25.html

Mai este ceva, ultimul și mai măreț decât ceea ce am spus. (Vedeți, trec la punctul culminant al discursului și nu voi minți, pentru că nu le este permis celor care vorbesc despre lucruri atât de înalte.) Nu m-am gândit și nu cred acum că este același lucru să păstorești o turmă sau o cireadă și același lucru să călăuzești sufletele omenești . Căci acolo se ajunge pentru a hrăni sau a îngrășa turma sau cireada, iar în acest scop, păstorul sau păstorul va merge în locuri cu multă apă și iarbă bună, își va conduce animalele din pășune în pășune, le va tunde , le va împrăștia și le va aduna , unele cu toiagul său, majoritatea cu flautul. Păstorul sau păstorul nu are altă treabă decât să se lupte puțin cu lupii din când în când și poate să aibă grijă de unul dintre animalele sale bolnave ; Grijile lui obișnuite sunt stejarii, umbra, stuful, să se întindă în iarba deasă lângă apa rece, să-și facă un pat la răcoare și din când în când să cânte câte un cântec de dragoste în timp ce ține un pahar, să stea de vorbă cu vacile sau oile sale și din nou să mănânce din acestea la ospăț sau să vândă cele mai grase. Dar nimănui nu i-a păsat vreodată de virtutea turmelor sau a păstorilor . În plus, care este virtutea lor? Și cine s- a gândit vreodată la ce este bine pentru ele în comparație cu propria plăcere pe care o obține din ele?

Însă printre oameni, dacă este dificil să știi cum să fii conducător, există pericolul de a fi mult mai dificil să știi cum să conduci oamenii , și mai ales un principiu precum al nostru, al Preoților, care are legi divine și conduce sufletele la Dumnezeu; și cu cât este mai mare înălțimea și funcția acestui principiu, cu atât este mai mare pericolul pentru oricine are mintea să se gândească la el . Ar trebui, în primul rând, ca argintul sau aurul, oricum l-ai întoarce și în tot felul de împrejurări și lucruri, să nu aibă nicăieri în el vreun material inferior care să nu reziste focului încercător ; altfel, cu cât domnește mai mult , cu atât va face un rău mai

mare; căci cu siguranță răul care vine asupra multora este mai mare decât cel care rămâne doar pentru unul.

[...] Nu tuturor le sunt potriviți aceleași lucruri, nici femeilor și nici bărbaților, nici bătrânilor, nici tinerilor, nici săracilor, nici bogaților, nici fericiților, nici triștilor, nici bolnavilor, nici puternicilor, conducătorilor și cetățenilor, înțelepților și needucaților, lașilor și îndrăzneților, celor mândri și blânzilor, celor care progresează în ceva și celor care eșuează , nu le au aceleași gânduri și aceleași dorințe .

Și dacă îi examinezi mai atent, majoritatea oamenilor căsătoriți nu trăiesc la fel ca persoanele singure; nici pustnicii nu trăiesc la fel ca oamenii sociabili și cei care au o viață mixtă; nici cei care au fost încercați și trăiesc în teorie nu trăiesc la fel ca cei care se luptă; burghezii din nou cu țăranii; cei mai morali cu cei mai răi; cei care au aventuri cu cei care s-au resemnat; nici cei care au fost loviți de nenorociri cu cei care își continuă viața fără obstacole și nu au cunoscut ce e mai rău; fiecare dintre ei diferă de celălalt prin dorințe și impulsuri, adesea mai mult decât este evident fizic. Dacă dorești, adaugă chiar și temperamentul particular al fiecăruia dintre noi. Nu este ușor să guvernezi toate acestea.

Așadar, întrucât nu oferă aceeași îngrijire și hrană tuturor trupurilor, ci cei sănătoși au nevoie de lucruri diferite, iar cei bolnavi de lucruri diferite, tot așa tratează și sufletele cu o învățătură și o educație specială. Chiar cei care au patimi mărturisesc despre buna cale de tratare; unii sunt conformați prin sfaturi, alții sunt călăuziți prin exemplu, alții au nevoie de îndemn, alții au nevoie de frâu. Unii sunt leneși și înceti la a face binele și au nevoie să fie treziți de biciul învățăturii; dar alții sunt mai irascibili și mai incontrolabili în impulsurile lor, precum caii curajoși care aleargă dincolo de marcajul curbei stadionului și ar deveni mai buni oprindu-se și stăpânindu-se prin învățătură.

Unii au beneficiat de laude, alții de mustrare, fiecare la locul ei; sau, dimpotrivă, le-a fost dăunătoare, pentru că a fost nepotrivită și nerezonabilă. Unii au fost întăriți de consolare, alții de mustrare ; iar aceasta a fost pentru unii o mustrare publică, pentru alții o mustrare secretă. Căci unii disprețuiesc mustrarea privată și au nevoie ca osânda mulțimii să fie mustrarea lor; iar alții devin nerușinați de mustrările fățișe, fiind conduși la bine prin secretul mustrării și răspunzându-și ascultării față de simpatia noastră.

[...] Numai acest lucru este peste puterile mele, să recunosc că preiau conducerea și guvernarea sufletelor și, fără să fi învățat încă bine cum să mă conduc, fără să-mi fi purificat sufletul așa cum se cuvine, să mi se încredințeze grija unei turme.

Și aceasta mai ales în astfel de împrejurări astăzi, când este de preferat, văzându-i pe alții agitați și tulburați, să ne dăm la o parte, să ne îndepărtăm cu prudență, să scăpăm de amețeala și întunericul dens al păcatului; în vremuri când membrii se luptă între ei și orice rămășiță de iubire a mai rămas s-a pierdut. În plus, preotul a mai rămas, un nume pentru tip, deoarece disprețul față de conducători s-a răspândit conform profeției Sfintei Biblii.

Și dacă ar fi fost doar pentru presă, pe când acum..., dar să nu o spunem, să cadă blasfemia peste capetele ateilor. Frica a dispărut complet din suflete; în locul ei a venit obrăznicia, prada întâmplării este cunoașterea lui Dumnezeu și adâncimile Duhului. Ei bine, cu toții am devenit pioși într-un singur lucru, acuzându-i pe alții că sunt nelegiuiți . Îi folosim pe atei drept judecători ai noștri, aruncăm lucrurile sfinte câinilor și aruncăm perle înaintea porcilor, împărțind lucrurile sfinte în urechile și sufletele celor nelegiuiți. Noi, cei trei nenorociți, îndeplinim întocmai dorințele vrăjmașilor noștri și nu ne este rușine să trăim în completă imoralitate. Complet străini de credința noastră, drepții moabiți și amoniți, cărora nici măcar nu le-a fost îngăduit să se apropie de Biserica Domnului, caută și treierează în locurile noastre sfinte. Am deschis tuturor nu porțile dreptății, ci treceri ale batjocurii și insolenței unii împotriva altora, iar pentru noi este excelent nu cel care nu rostește un cuvânt deșert din frica lui Dumnezeu, ci cel care se întâmplă să rostească cele mai multe acuzații împotriva altuia, fie pe față, fie pe înțelesul tuturor, adică cel care creează probleme cu limba sa sau, mai corect spus, varsă otravă ca un șarpe.

Încă acordăm atenție păcatelor altora, nu pentru a ne întrista de ele, ci pentru a-i batjocori; nu pentru a-i vindeca, ci pentru a-i lovi de sus ; și avem ca scuză pentru propriile noastre păcate fărădelegile altora! Îi recunoaștem pe oamenii buni și răi nu după faptele lor, ci după dușmănia sau prietenia noastră; și ceea ce lăudăm astăzi pe unul, mâine îl criticăm pe altul, iar ceea ce alții defăimează, ne lăudăm și iertăm de bunăvoie totul celor răi. Atât de mărinimoși suntem în fața răului !
Totul a devenit așa cum era la început, când nu exista lume, nici ordinea și formațiunea prezentă; când totul era confuz și dezordonat și avea nevoie de mâna și puterea care să-l pună în ordine. Și dacă vreți, suntem

încă ca și cum ne-am lupta în întunericul nopții cu lumina slabă a lunii, fără să distingem formele dușmanilor și prietenilor, sau ca și cum ne-am afla într-o bătălie navală și în tulburare, cu năvala vânturilor și cu năvala puternică a curenților, cu năvala valurilor, cu ciocnirile corăbiilor, cu trosnetul sulițelor, cu vocile heralzilor, cu vaietele răniților, înecați de sunete străine și într-o stare de nedumerire și neavând timp pentru fapte eroice, vai de noi, cădem unii peste alții și ne ucidem unii pe alții.

Și nu doar poporul se află într-o astfel de stare, în timp ce preoții sunt mai buni; căci acum pare clar că se aplică ceea ce se spunea odinioară ca un blestem: „ Preotul a devenit ca poporul” . Nici cei mulți nu sunt, în timp ce superiorii poporului și superiorii acestuia sunt mai buni; căci ei luptă prea deschis împotriva clerului, folosind evlavia ca armă pentru a-i forța pe alții la ascultare. Și nici pe cei pasionați de chestiuni de credință și de cele mai înalte subiecte ale teologiei, nu-i învinovățesc; dimpotrivă, ca să spun adevărul, îi laud și mă bucur împreună cu ei și îmi doresc să fiu și eu unul dintre cei care se străduiesc pentru adevăr și urăsc falsitatea; și mă pot chiar lăuda că voi fi. Căci un război vrednic de laudă este preferabil unei păci care ne desparte de Dumnezeu ; și pentru un astfel de război Duhul Sfânt îl face pe omul blând un războinic înarmat, pentru ca acesta să poată lupta așa cum se cuvine.

Dar acum sunt unii care se străduiesc să facă lucruri mărunte și inutile și își iau, pe cât pot, aliați ai răului lor cu mare ignoranță și îndrăzneală; și apoi spun în orice, credința este insultată și amestecă acest nume venerabil cu certurile lor personale. Din aceasta, așa cum este firesc, am ajuns să fim urâți de națiuni și, ceea ce este mai rău, nu putem spune că ne critică pe nedrept și ne umilesc chiar și printre cei mai simpli dintre ai noștri. Și nu este deloc ciudat că acest lucru se întâmplă cu majoritatea dintre ei, deoarece cu greu ar putea accepta ceva bun chiar și de la cei buni.

Astfel, păcătoșii ne lovesc pe la spate și orice născocim împotriva altora, ei folosesc împotriva noastră, a tuturor. Am devenit un spectacol fără precedent, nu pentru îngeri și oameni, precum cel mai viteaz atlet Pavel, când lupta împotriva principatelor și puterilor întunericului; am devenit un teatru pentru aproape toți cei răi și în orice situație și loc, în piață, la ospete, la slujbele noastre de grație, la jalele noastre. Am ajuns chiar și la stadiul teatrelor indecente, și spun asta aproape plângând, și râdem de obscenități; s-a întâmplat că nu există nimic mai plăcut pentru noi, nici poveste, nici cântec, nici spectacol, decât creștinul batjocorit.

Iată ce ne provoacă războiul dintre noi. Iată ce fac cei care se întrec cu mare râvnă pentru bunul și blândul Isus. Iată ce fac cei care Îl iubesc pe Dumnezeu cu fanatism, ceea ce este inutil. Pe stadion, nimănui nu i se permite să se întreacă la lupte sau în orice altă competiție în afara regulamentului; altfel, îl vor dezaproba cu strigăte și îl vor dezonora, iar extorcatorul la lupte sau cel care se întrece în altceva ilegal și contrar anumitor regulamente ale competiției va pierde victoria, chiar dacă este cel mai curajos și mai tehnic. Este așadar posibil ca cineva să se întreacă pentru Hristos într-un mod necreștinesc și va sluji vreodată păcii lui Hristos, luptând pentru ea într-un mod interzis? [...]